

maktabgacha va
maktab ta'lumi bo'limi tasarrufidagi
maktabgacha ta'lim tashkiloti
guruh tarbiyachisi

FAN MUNABIAT

FAOLIYAT ISHLAQLARI

YOZ DAVRI

KATTA GURUH

“TASDIQLAYMAN” -MTT direktori

Yoz davri katta guruhlarga fan va tabiat faoliyatлari uchun ISH REJA

Hafta kunlari	Mavzu
IYUN	
1-hafta	Yovvoyi va uy hayvonlari haqida suhbat
2-hafta	Bog‘chamiz maydonchasiga sayr
3-hafta	Bog‘imizga sayr
4-hafta	Baliqlarni qiyosiy kuzatish
İYUL	
1-hafta	Ajoyibotlar olami
2-hafta	“Sehrli quyosh”
3-hafta	“Tabiatni asrang”
4-hafta	“Atrofimizdagи olam”
AVGUST	
1-hafta	“Nima edi, nima bo‘ladi”
2-hafta	“Suv bilan o‘ynash” ta’limiy o‘yini
3-hafta	“Baliqni tut” ta’limiy o‘yini
4-hafta	“Qum bilan o‘ynash” ta’limiy o‘yini

Yovvoyi va uy hayvonlari haqida suhbat

Maqsad: Bolalarning yovvoyi va uy hayvonlari haqidagi tushunchalarini aniqlash va boyitish. Bolalarga uy hayvonlari odamlarning g‘amxo‘rligisiz yashay olmasliklari, yovvoyi hayvonlarga ham g‘amxo‘rlik qilish kerakligini tushuntirish.

Kutilayotgan natija: “Yovvoyi hayvonlar” va “uy hayvonlari” haqida tushunchaga ega bo‘ladilar.

Hayvonlarning muhim umumiy belgilari bo‘yicha umumlashtirishga o‘rganadilar.

Zarur jihozlar: Uy hayvonlari va turli iqlim zonalarida yashovchi yovvoyi hayvonlar tasvirlangan rasmlar.

Mashg‘ulotning borishi: Tarbiyachi bolalarga ko‘rinarli qilib ularga tanish 6-8 ta hayvonlarning rasmlarini ilib qo‘yadi.

Tarbiyachi: Bolalar, mana bu rasmlarda qanday hayvonlar tasvirlangan?

Tarbiyachi: Bolalarga istalgan hayvonning rasmini olib quyidagilar haqida so‘zlab beradi:

Buning qaysi hayvon?

Uy hayvonlari qisqich qanday?

Qaysi uchun qizil bo‘lgan?

Nima qizil bo‘lgan?

Ovqatni qisqich qanday?

Tarbiyachi javoblari o‘shtiradi: -O‘txo‘ri javoblarni tuzatib boradi.

Tarbiyachi: Bolalar, man sizning qizil bo‘lgan hayvonlar uy hayvonlari ba’zilari esa yovvoyi hayvonlar deb ataladi?

Uy hayvonlari nimalar deb ataladi?

Yovvoyi hayvonlar nimalar deb ataladi?

Bolalar siz hayvonot bog‘ishni qisqich qanday?

U yerda qaysi hayvonlarni ko‘ngansiz qisqich qanday? Hayvonlaringizni nomini ayтиб беринг?

Nima uchun ular yovvoyi hayvonlar deb ataladi?

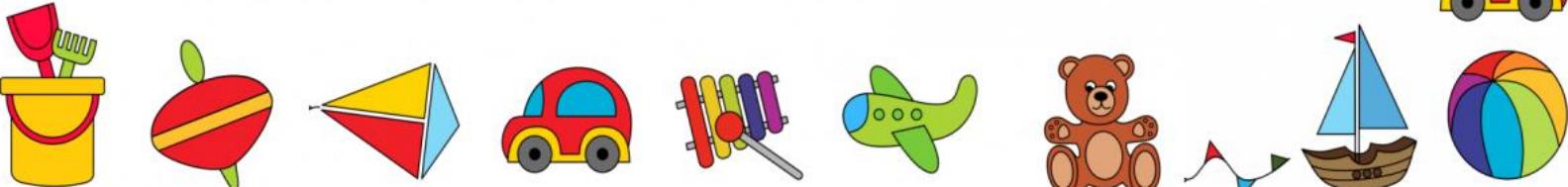
Tarbiyachi bolalarga yer yuzidagi balor, hayvonlarning o‘txo‘r va go‘shtxo‘r hayvonlarga bo‘linishi haqida so‘zlab beradi va bolalar qisqich qanday beradi:

-Bolalar, uy hayvonlaridan qo‘y, sigir qanday hayvon deb ataladi?(O‘txo‘r)

Tarbiyachi: Yovvoyi hayvonlar turiga ayiq (o‘shtxo‘r), beshiniga yo‘q (go‘shtxo‘r), tulki(go‘shtxo‘r) kabi hayvonlar kiradi. Bolalar, sifovotda qizil bo‘lgan yo‘qilib borayotgan hayvonlar va o‘simgiklarni himoyalash maqsadida qo‘shtirishga qizil bo‘lgan “Qizil kitob” haqida bilasiz-mi? Odamlar o‘simgilik va hayvonlarning qizil bo‘lgan maqsadida qo‘riqxonalar tashkil etganlar. Qo‘riqxonalarda hayvonlar yashashiga qo‘shtirishda bolalashlari mumkin.

Qahraton qish kunlarida hayvonlar ozuqa topolmayotganlarida odamlar hayvonlarni oziq a bilan ta’minlaydilar. Qo‘riqxonada hayvonlarni ovlash ta’qiqlanadi. Tabiat qo‘riqxonasi – tabiat muzeyi hisoblanadi.

Oldingi vaqtarda insonlar tabiatni asrash, uni muhofaza qilish kerakligi haqida o‘ylamaganlar. Hayvonlarni ovlaganlar. Natijada hayvonlar yo‘q bo‘lib ketgan. Bu hayvonlarni – yo‘q bo‘lib ketgan hayvonlar deyiladi.

Masalan mamontlar. Mamontlar hozirgi fillar xajmida bo‘lib, tanalari uzun-uzun yunglar bilan qoplangan, qishda mamont qorlarning tagidan ozuqlarini bemalol topib yeyishi uchun moslashgan, xartumining ustida shoxlari bo‘lgan. Mamontlar oxirgi muz davrida yo‘q bo‘lib ketganlar. Tosh asrida odamlar mamontlarni faol ovlaganlar. Go‘shtini iste’mol qilganlar, terisini g‘orlarga to‘shaganlar va kiyimlar kiyganlar. Yana yo‘q bo‘lib ketgan hayvonlardan biri katta shoxli kiyik - uni yana ulkan kiyik deb ham ataydilar. Boshqa kiyiklardan baquvvat tanasi va katta shoxlari bilan ajralib turgan. Nam o‘tloqlarda oziqlangan. SHoxlari juda og‘ir bo‘lganligi sababli o‘rmonlarda yurish va dushmanidan qochishda xalaqit qilgan. Bunday katta shox faqat ota kiyiklarda bo‘lib, onalari kamtarroq ko‘rinishda bo‘lgan.

Mana, bolajonlar, biz siz bilan yer yuzida yashaydigan ba’zi hayvonlar haqida bilib oldik. Hozirgi yevonlarning qaeda yashashlari bo‘yicha bir o‘yin o‘ynaymiz.

Ta’limiy o‘yin Nima qayerda yashaydi?”

O‘yinning ushlari O‘rmon, daryo, hovli tasvirlangan suratlar, uy, yovvoyi hayvon va qo‘sma surʼatlari, qo‘sma kartochkalar. Bolalar ular qaerda yashashlariga ko‘ra joylashtirilishi yagonlari hovlida, yovvoyi hayvonlar o‘rmonda, baliqlar daryoda.

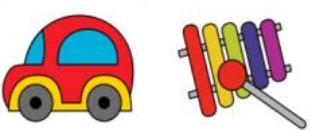
Bolalar bilmalari uchun surʼatlash uchun savol va topshiriqlar:

-Bolalar, nima qayerda yashaydigan hayvondalar uy hayvonlari ba’zilari esa yovvoyi hayvonlar deb ataladi?

-Uy hayvonlari nima qayerda yashaydiganlar?

-Yovvoyi hayvonlar nima qayerda yashaydiganlar?

Bog‘chamiz maydonchasiga sayr

Maqsad: Bolalarning kirib kelayotgan yozning belgilari haqidagi bilimlarini aniqlash va tartiblash.

Kutilayotgan natija: Bolalarning yoz belgilari haqidagi bilimlari mustahkamlanadi va tartiblanadi.

Mashg‘ulotning borishi:

Tarbiyachi: Bolalar, qaysi fasl kirib keldi?
 Nima uchun yoz keldi deb o‘ylayapsiz?
 Osmonning rangi qanday?
 U qishda ham shunday rangda edimi?
 Quyosh balandda turibdi-mi?
 Qishda quyosh shunday isitdimi?
 Nimalar o‘zgargan?
 Kattalar va bolalar qanday kiyingan?
 Nimalar qanday?

Tarbiyachi: Dasturga qushlarning ovozini eshitishni taklif etadi.

Bolalar, maysa dasturga qushlarning aytilmagan belgilarini izlang-chi deb topshiriq beradi. Yana biror qushlarning dasturi «Dasturga yaxshiroq qaraginchi, biror hashorot quyoshda isinayaptimi?» yoki «Dasturda yerdan nish urib chiqayotgan narsa nima ekan-a? degan savol bishani» deb topshiriq etilish mumkin.

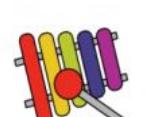
Bolalar, maysa dasturga qushlarning yozvotgan ko‘p yillik manzarali o‘simliklarni, urug‘larning unib chioqishini, qurub turgan navro‘z gullarni, hashorotlar, qayta chopilgan egatlarni, inish quradigan qushlarni va boshqalarni kuzatadilar.

Sayr yakunida tarbiyachi nima qushlarning dastular o‘sса boshlagani, ayrim novdalar kurtak yozgani, bahorning dashtida qushlarning ochilgani, chumchuqlar qattiqroq chirqillay boshlagani, uchib ketgani, qushlarning kelganining sababini o‘ylab ko‘rishni taklif etadi.

Bolalar bilimlarini aniklash: Ta’limiy etmon: «Sizning maydonchasi qanday?

Bolalar bilimlarini mustahkamlash uchun qo‘shuvchi so‘zlar va so‘zliqlar:

- Bolalar, qaysi fasl kirib keldi?
- Osmonning rangi qanday?
- Tabiatda nimalar o‘zgargan?
- Kattalar va bolalar qanday kiyingan?
- Sayrda nimalarni kuzatdingiz?
- Daraxtlar kurtak otibdimi?
- Qushlar qanday sayrayaptilar?

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com veb-sayti orqali o‘zingiz uchun kerakli ma’lumotlarni yuklab oling.

Zokirjon Admin bilan

+99891-328-88-38 nomerga telegramdan yozishingiz yoki telegramdan jek567 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.

Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi.

Katta guruhlarga yoz davri fan va tabiat faoliyat ishlanmalarini to‘liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Telegram kanalimiz:

@maktabgacha_tt

To‘lov uchun: HUMO 9860230104973329

Plastik egasi Nabihev Zokirjon

DIQQAT!!!

Bu hujjatni hech kimga tarqatmaslik sharti bilan olishingiz mumkin.

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To‘liq holda olganingizdan so‘ng:

Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet veb-saytlarga joylamang.

Telegram orqali kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.